

PRIJATÉ TEXTY

P10_TA(2024)0040

Geneticky modifikovaná kukurica MON 89034 × 1507 × MON 88017 x 59122 a osem jej čiastkových kombinácií

Uznesenie Európskeho parlamentu z 26. novembra 2024 o vykonávacom rozhodnutí Komisie (EÚ) 2024/2629, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 obnovuje povolenie umiestňovať na trh výrobky, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú kukuricu MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 a osem jej čiastkových kombinácií, sú z nich zložené alebo vyrobené (2024/2834(RSP))

Európsky parlament,

- so zreteľom na vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2024/2629, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 obnovuje povolenie umiestňovať na trh výrobky, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú kukuricu MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 a osem jej čiastkových kombinácií, sú z nich zložené alebo vyrobené¹,
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 z 22. septembra 2003 o geneticky modifikovaných potravinách a krmivách², a najmä na jeho článok 11 ods. 3 a článok 23 ods. 3,
- so zreteľom na hlasovanie Stáleho výboru pre rastliny, zvieratá, potraviny a krmivá, ktorý je uvedený v článku 35 nariadenia (ES) č. 1829/2003, z 8. júla 2024, počas ktorého nebolo prijaté žiadne stanovisko, a na hlasovanie odvolacieho výboru z 3. septembra 2024, počas ktorého opätovne nebolo prijaté žiadne stanovisko,
- so zreteľom na článok 11 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie³,
- so zreteľom na stanovisko, ktoré prijal Európsky úrad pre bezpečnosť potravín (ďalej

¹ Ú. v. EÚ L, 2024/2629, 10.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/2629/oj.

² Ú. v. EÚ L 268, 18.10.2003, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2003/1829/oj>.

³ Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>.

len „EFSA“) 13. marca 2024 a ktoré bolo uverejnené 29. apríla 2024¹,

- so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia, v ktorých namieta proti povoleniu geneticky modifikovaných organizmov (ďalej len „GMO“)²,
 - so zreteľom na článok 115 ods. 2 a 3 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na návrh uznesenia Výboru pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín,
- A. keďže 7. októbra 2022 spoločnosť Corteva Agriscience Belgium BV so sídlom v Belgicku v mene spoločnosti Corteva Agriscience LLC so sídlom v Spojených štátoch a spoločnosť Bayer Agriculture BV so sídlom v Belgicku v mene spoločnosti Bayer CropScience LP so sídlom v Spojených štátoch spoločne predložili Komisii žiadosť o obnovenie povolenia geneticky modifikovanej kukurice MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 a ôsmich jej čiastkových kombinácií (ďalej len „geneticky modifikovaná kukurica“);
- B. keďže úrad EFSA prijal 13. marca 2024 kladné stanovisko, ktoré bolo uverejnené 29. apríla 2024;
- C. keďže geneticky modifikovaná kukurica bola upravená tak, aby bola tolerantná k glufosinátu a glyfozátu a produkovala insekticídy (ďalej len „Bt toxíny“);

Nedostatočné posúdenie doplnkových herbicídov

- D. keďže vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 503/2013³ si vyžaduje posúdenie, či očakávané poľnohospodárske postupy ovplyvňujú výsledok skúmaných parametrov; keďže podľa uvedeného vykonávacieho nariadenia sa to týka najmä rastlín tolerantných k herbicídum;
- E. keďže prevažná väčšina geneticky modifikovaných plodín je geneticky modifikovaná tak, aby boli tolerantné k jednému alebo viacerým „doplnkovým“ herbicídum, ktoré sa môžu používať počas pestovania geneticky modifikovanej plodiny bez toho, aby uhynula, ako by to bolo v prípade plodiny, ktorá nie je tolerantná k herbicídum; keďže viaceré štúdie preukázali, že geneticky modifikované plodiny tolerantné k herbicídum

¹ EFSA Panel on Genetically Modified Organisms scientific opinion on assessment of genetically modified maize MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 and 8 out of 10 of its subcombinations for renewal authorisation under Regulation (EC) No 1829/2003 (Vedecké stanovisko pracovnej skupiny EFSA pre geneticky modifikované organizmy k posúdeniu geneticky modifikovanej kukurice MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 a ôsmich z desiatich jej čiastkových kombinácií na účely obnovenia povolenia podľa nariadenia (ES) č. 1829/2003) (spis GMFF-2022-9170), vestník EFSA (2024), 22(4):8715, <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2024.8715>.

² Európsky parlament prijal vo svojom ôsmom volebnom období 36 uznesení a v deviatom volebnom období 38 uznesení, v ktorých namieta proti povoleniu GMO.

³ Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 503/2013 z 3. apríla 2013, ktoré sa týka žiadostí o povolenie geneticky modifikovaných potravín a krmív v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 a ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia Komisie (ES) č. 641/2004 a (ES) č. 1981/2006 (Ú. v. EÚ L 157, 8.6.2013, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2013/503/oj).

vedú k vyššiemu používaniu doplnkových herbicídov, čo je z veľkej časti spôsobené výskytom buriny tolerantnej k herbicídum¹;

- F. keďže geneticky modifikované plodiny tolerantné k herbicídum nútia poľnohospodárov používať systém ochrany proti burinám, ktorý je vo veľkej miere alebo úplne závislý od herbicídov, a to tak, že za geneticky modifikované osivo sa účtuje príplatok, ktorý môže byť odôvodnený len vtedy, ak poľnohospodári kupujúci takéto osivo používajú aj postrek doplnkovými herbicídmi; keďže zvýšená závislosť od doplnkových herbicídov v poľnohospodárskych podnikoch urýchľuje vznik a šírenie buriny rezistentnej voči týmto herbicídum, čo vyvoláva potrebu ešte väčšieho používania herbicídov, čo je začarovaný kruh neustáleho používania čoraz väčšieho množstva herbicídov;
- G. keďže nepriaznivé vplyvy vyplývajúce z nadmerného používania herbicídov zhoršujú zdravie pôdy, kvalitu vody a biodiverzitu nad zemou a pod ňou a vedú k zvýšenej expozícii ľudí a zvierat herbicídum, a to potenciálne aj prostredníctvom zvýšeného množstva reziduí herbicídov v potravinách a krmivách;
- H. keďže glufosinát je zaradený do kategórie 1B ako reprodukčne toxická látka, a preto sa naň vzťahujú hraničné kritériá stanovené v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009²; keďže platnosť povolenia glufosinátu na používanie v Únii sa skončila 31. júla 2018;
- I. keďže úrad EFSA v novembri 2015 dospel k záveru, že glyfozát pravdepodobne nie je karcinogénny, a Európska chemická agentúra v marci 2017 dospela k záveru, že klasifikácia nie je odôvodnená; keďže Medzinárodná agentúra pre výskum rakoviny, špecializovaná agentúra Svetovej zdravotníckej organizácie pre rakovinu, v roku 2015 klasifikovala glyfozát ako pravdepodobný karcinogén pre ľudí; keďže viaceré nedávne vedecké recenzované štúdie potvrdzujú karcinogénny potenciál glyfozátu³;

¹ Pozri napríklad Schulz, R., Bub, S., Petschick, L. L., Stehle, S., Wolfram, J. (2021), Applied pesticide toxicity shifts toward plants and bezstavcebrates, even in GM crops Aplikovaná toxicita pesticídov sa presúva smerom k rastlinám a bezstavovcom, dokonca aj v geneticky modifikovaných plodinách), Science 372(6537), s. 81 – 84, <https://doi.org/10.1126/science.abe1148>; Bonny, S., Genetically Modified Herbicide-Tolerant Crops, Weeds, and Herbicides: Overview and Impact (Geneticky modifikované plodiny, buriny a herbicidy tolerantné k herbicídum: Prehľad a vplyv), Environmental Management, január 2016; 57(1), s. 31 – 48, <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26296738>; a Benbrook, C.M., Impacts of genetically engineered crops on pesticide use in the U.S. – the first sixteen years (Vplyv geneticky modifikovaných plodín na používanie pesticídov v USA – prvých šestnásť rokov), Environmental Sciences Europe, 28. september 2012, zväzok 24(1), <https://enveurope.springeropen.com/articles/10.1186/2190-4715-24-24>.

² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 z 21. októbra 2009 o uvádzaní prípravkov na ochranu rastlín na trh a o zrušení smerníc Rady 79/117/EHS a 91/414/EHS (Ú. v. EÚ L 309, 24.11.2009, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2009/1107/oj>).

³ Pozri napríklad <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1383574218300887>, <https://academic.oup.com/ije/advance-article/doi/10.1093/ije/dyz017/5382278>,

- J. keďže posudzovanie rezíduí herbicídov a ich metabolitov v geneticky modifikovaných rastlinách je mimo pôsobnosti Pracovnej skupiny EFSA pre geneticky modifikované organizmy, a preto sa v rámci postupu povoľovania GMO nevykonáva;

Nevyriešené otázky týkajúce sa Bt toxínov

- K. keďže z viacerých štúdií vyplýva, že boli pozorované vedľajšie účinky, ktoré môžu mať po expozícii Bt toxínom vplyv na imunitný systém, a že niektoré Bt toxíny môžu mať adjuvantné vlastnosti¹, čo znamená, že môžu zvyšovať alergénosť iných proteínov, s ktorými prichádzajú do kontaktu;
- L. keďže vo vedeckej štúdii sa zistilo, že toxicita Bt toxínov sa môže zvýšiť aj v dôsledku interakcie s rezíduami z postrekov herbicídmi a že sú potrebné ďalšie štúdie o kombinovaných účinkoch „kumulovaných“ udalostí (geneticky modifikované plodiny, ktoré boli modifikované tak, aby boli tolerantné voči herbicídmi a produkovali insekticídy vo forme Bt toxínov)²; keďže posudzovanie možnej interakcie rezíduí herbicídov a ich metabolitov s Bt toxínmi je však mimo pôsobnosti vedeckej skupiny EFSA, a preto sa nevykonáva v rámci posudzovania rizík;

Bt plodiny: účinky na necieľové organizmy

- M. keďže na rozdiel od používania insekticídov, pri ktorých dochádza k expozícii počas postreku a krátky čas po ňom, vedie používanie geneticky modifikovaných Bt plodín k trvalej expozícii cieľových aj necieľových organizmov Bt toxínom;
- N. keďže predpoklad, že Bt toxíny vykazujú jediný špecifický spôsob cieľového pôsobenia, už nemožno považovať za správny a účinky na necieľové organizmy nemožno vylúčiť; keďže je zdokumentované mnohoraké postihnutie čoraz väčšieho počtu necieľových organizmov; keďže v nedávnom prehľade sa nachádza 39 recenzovaných publikácií, v ktorých sa uvádzajú závažné nepriaznivé účinky Bt toxínov na mnoho necieľových druhov³;

Zabezpečenie rovnakých podmienok na celosvetovej úrovni a dodržiavanie medzinárodných záväzkov Únie

- O. keďže v záveroch strategického dialógu o budúcnosti poľnohospodárstva EÚ⁴ sa

<https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0219610> a
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6612199/>.

¹ Pozri preskúmanie Rubio-Infante, N., Moreno-Fierros, L., An overview of the safety and biological effects of *Bacillus thuringiensis* Cry toxins in mammals (Prehľad o bezpečnosti a biologických účinkoch Cry toxínov *Bacillus thuringiensis* u cicavcov), Journal of Applied Toxicology, máj 2016, 36, 5, s. 630 – 648, <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/jat.3252>.

² <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0278691516300722?via%3Dihub>.

³ Hilbeck, A., Defarge, N., Lebrecht, T., Bøhn, T., Insecticidal Bt crops. EFSA's risk assessment approach for GM Bt plants fails by design (Insekticídne Bt plodiny. Prístup úradu EFSA k posudzovaniu rizík v prípade geneticky modifikovaných Bt rastlín zlyháva už ako koncept), RAGES 2020, s. 4, https://www.testbiotech.org/wp-content/uploads/2023/12/RAGES_report-Insecticidal-Bt-plants.pdf.

⁴ Strategic Dialogue on the Future of EU Agriculture - A shared prospect for farming and food in Europe (Strategický dialóg o budúcnosti poľnohospodárstva v EÚ – Spoločná

Komisia vyzýva, aby prehodnotila prístup, pokiaľ ide o prístup na trh pre agropotravinový dovoz a vývoz, a to vzhľadom na rozdiely medzi normami Únie a jej obchodných partnerov; keďže spravodlivejšie obchodné vzťahy na celosvetovej úrovni, ktoré sú v súlade s cieľmi zdravého životného prostredia, boli jednou z hlavných požiadaviek poľnohospodárov počas demonštrácií v rokoch 2023 a 2024;

- P. keďže v správe osobitného spravodajcu Organizácie Spojených národov (ďalej len „OSN“) pre právo na výživu z roku 2017 sa konštatuje, že najmä v rozvojových krajinách majú nebezpečné pesticídy katastrofálny vplyv na zdravie¹; keďže podľa cieľa OSN v oblasti udržateľného rozvoja 3.9 sa má do roku 2030 podstatne znížiť počet úmrtí a ochorení spôsobených nebezpečnými chemikáliami a znečistením a kontamináciou ovzdušia, vody a pôdy²;
- Q. keďže globálny rámec pre biodiverzitu z Kchun-ningu a Montrealu (ďalej len „rámec z Kchun-ningu a Montrealu“), dohodnutý na 15. konferencii zmluvných strán Dohovoru OSN o biologickej diverzite (CBD OSN) v decembri 2022, zahŕňa globálny cieľ znížiť riziko používania pesticídov do roku 2030 aspoň o 50 %³;
- R. keďže v nariadení (ES) č. 1829/2003 sa uvádza, že geneticky modifikované potraviny alebo krmivá nesmú mať nepriaznivé účinky na ľudské zdravie, zdravie zvierat alebo na životné prostredie, a vyžaduje sa, aby Komisia pri príprave svojho rozhodnutia vzala do úvahy všetky relevantné ustanovenia práva Únie a iné oprávnené skutočnosti, ktoré sú podstatné na prerokovanie záležitosti; keďže medzi takéto legitímne faktory by mali patriť záväzky Únie vyplývajúce z cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja a CBD OSN;

Zníženie závislosti od dovážaných krmív

- S. keďže jedným z ponaučení z krízy spôsobenej ochorením COVID-19 a zo stále prebiehajúcej vojny na Ukrajine je potreba, aby Únia ukončila závislosť od niektorých kritických materiálov; keďže v poverovacom liste dezignovanému komisárovi Christophovi Hansenovi ho predsedníčka Komisie Ursula von der Leyenová žiada o to, aby preskúmal spôsoby, ako znížiť dovoz kritických komodít⁴;

Nedemokratické rozhodovanie

- T. keďže Európsky parlament vo svojom ôsmom volebnom období prijal celkovo 36 uznesení, v ktorých namietal proti tomu, aby sa GMO uvádzali na trh na použitie v potravinách a krmivách (33 uznesení) a GMO sa v Únii pestovali (tri uznesenia); keďže v deviatom volebnom období Európsky parlament prijal 38 námietok proti uvedeniu GMO na trh;
- U. keďže Komisia naďalej povoľuje GMO, hoci si sama uvedomuje nedostatky

vízia poľnohospodárstva a potravinárstva v Európe), september 2024,
https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/171329ff-0f50-4fa5-946f-aea11032172e_en?filename=strategic-dialogue-report-2024_en.pdf

¹ <https://www.ohchr.org/en/documents/thematic-reports/ahrc3448-report-special-rapporteur-right-food>

² <https://indicators.report/targets/3-9/>

³ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/ip_22_7834

⁴ https://commission.europa.eu/document/2c64e540-c07a-4376-a1da-368d289f4afe_en

z hľadiska demokracie, nízku podporu členských štátov a námietky Európskeho parlamentu;

- V. keďže nie je potrebná žiadna zmena právnych predpisov, aby Komisia nemala možnosť povoľovať GMO, ak sa v odvolacom výbore nedosiahne kvalifikovaná väčšina členských štátov v prospech povolenia¹;
- W. keďže Stály výbor pre potravinový reťazec a zdravie zvierat uvedený v článku 35 nariadenia (ES) č. 1829/2003 pri hlasovaní 8. júla 2024 nezaujal žiadne stanovisko, čo znamená, že povolenie nepodporila kvalifikovaná väčšina členských štátov; keďže odvolací výbor na základe hlasovania 3. septembra 2024 znovu nevydal stanovisko;
1. domnieva sa, že vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2024/2629 prekračuje rámec vykonávacích právomocí stanovených v nariadení (ES) č. 1829/2003;
 2. domnieva sa, že vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2024/2629 nie je v súlade s právom Únie, pretože nie je zlučiteľný s cieľom nariadenia (ES) č. 1829/2003, ktorým je podľa všeobecných zásad uvedených v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002² poskytovať základ na zabezpečenie vysokej miery ochrany ľudského života a zdravia, zdravia a dobrých životných podmienok zvierat, životného prostredia a záujmov spotrebiteľov v súvislosti s geneticky modifikovanými potravinami a krmivami a súčasne zabezpečovať efektívne fungovanie vnútorného trhu;
 3. vyzýva Komisiu, aby pri rokovaní o dohodách o voľnom obchode zabezpečila zblíženie noriem medzi Úniou a jej partnermi s cieľom dodržiavať bezpečnostné normy Únie;
 4. žiada Komisiu, aby zrušila vykonávacie rozhodnutie (EÚ) 2024/2629 a aby predložila výboru nový návrh;
 5. vyzýva Komisiu, aby nepovolila geneticky modifikované plodiny tolerantné k herbicídom z dôvodu súvisiaceho zvýšeného používania doplnkových herbicídov, a teda zvýšeného rizika pre biodiverzitu, bezpečnosť potravín a zdravie pracovníkov;
 6. v tejto súvislosti zdôrazňuje, že povolenie dovozu akýchkoľvek geneticky modifikovaných rastlín, ktoré sú tolerantné k herbicídom zakázaným v Únii, ako je glufosinát, na použitie v potravinách a krmivách nie je v súlade s medzinárodnými záväzkami Únie vyplývajúcimi, okrem iného, z cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja a z Dohovoru OSN o biologickej diverzite vrátane nedávno prijatého rámca z Kchun-ningu a Montrealu³;

¹ Ak udelenie povolenia v odvolacom výbore neschváli kvalifikovaná väčšina členských štátov, Komisia podľa článku 6 ods. 3 nariadenia (EÚ) č. 182/2011 môže, ale nemusí dané povolenie udeliť.

² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 z 28. januára 2002, ktorým sa ustanovujú všeobecné zásady a požiadavky potravinového práva, zriaďuje Európsky úrad pre bezpečnosť potravín a stanovujú postupy v záležitostiach bezpečnosti potravín (Ú. v. ES L 31, 1.2.2002, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2002/178/oj>).

³ V decembri 2022 bol na 15. konferencii zmluvných strán Dohovoru OSN o biologickej diverzite schválený globálny rámec pre biodiverzitu, ktorý zahŕňa globálny cieľ znížiť

7. očakáva, že Komisia urýchlene splní svoj záväzok predložiť návrh na zabezpečenie toho, aby sa nebezpečné chemikálie zakázané v Únii nevyrábali na vývoz;
8. víta to, že Komisia v liste z 11. septembra 2020 adresovanom poslancom konečne uznala, že pri rozhodovaní o povoleniach pre GMO treba zohľadňovať otázku udržateľnosti¹; vyjadruje však hlboké sklamanie nad tým, že Komisia naďalej povoľuje dovoz GMO do Únie napriek neprestajným námietkam Európskeho parlamentu a bez kvalifikovanej väčšiny členských štátov hlasujúcich za;
9. opätovne naliehavo vyzýva Komisiu, aby zohľadnila záväzky Únie vyplývajúce z medzinárodných dohôd, ako sú Parížska dohoda o zmene klímy, Dohovor OSN o biologickej diverzite a ciele OSN v oblasti udržateľného rozvoja; opakuje svoju výzvu, aby bola k návrhom vykonávacích aktov priložená dôvodová správa, v ktorej sa vysvetlí, ako sa v nich dodržiava zásada „nespôsobať škodu“²;
10. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade, Komisii a vládam a parlamentom členských štátov.

riziko používania pesticídov do roku 2030 aspoň o 50 % (pozri:
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/ip_22_7834).

¹ <https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf>.

² Uznesenie Európskeho parlamentu z 15. januára 2020 o Európskej zelenej dohode (Ú. v. EÚ C 270, 7.7.2021, s. 2), odsek 102.